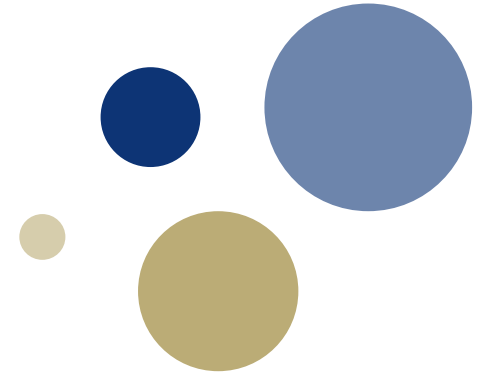

NTNU

Kunnskap for en bedre verden

Forvaltningsrevisjon og metodevalg

Om ulike metoder i forvaltningsrevisjon og forholdet mellom spørsmålsformulering og metodevalg.

Arild Blekesaune

Professor i samfunnsvitenskapelige forskningsmetoder

Hva er kontrollutvalgets oppgaver?

- Kontrollutvalget er *kommunestyrets redskap for demokratisk innsyn og kontroll* med alle sider ved kommunens virksomhet.
- Kontrollutvalgets mål er derfor å påse at kommunen følger *regelverket*, og at virksomheten er *målrettet, effektiv og etisk* til beste for kommunens innbyggere.
- Kontrollutvalget skal også påse at kommunen har en forsvarlig revisjonsordning og at kommunestyrets vedtak følges opp.
- En av hovedoppgavene for kontrollutvalgene blir ut fra dette å bestille **forvaltningsrevisjonsrapporter**, der man gjennomgår ulike virksomhetsområder i kommunen.

Hva er en forvaltningsrevisjon?

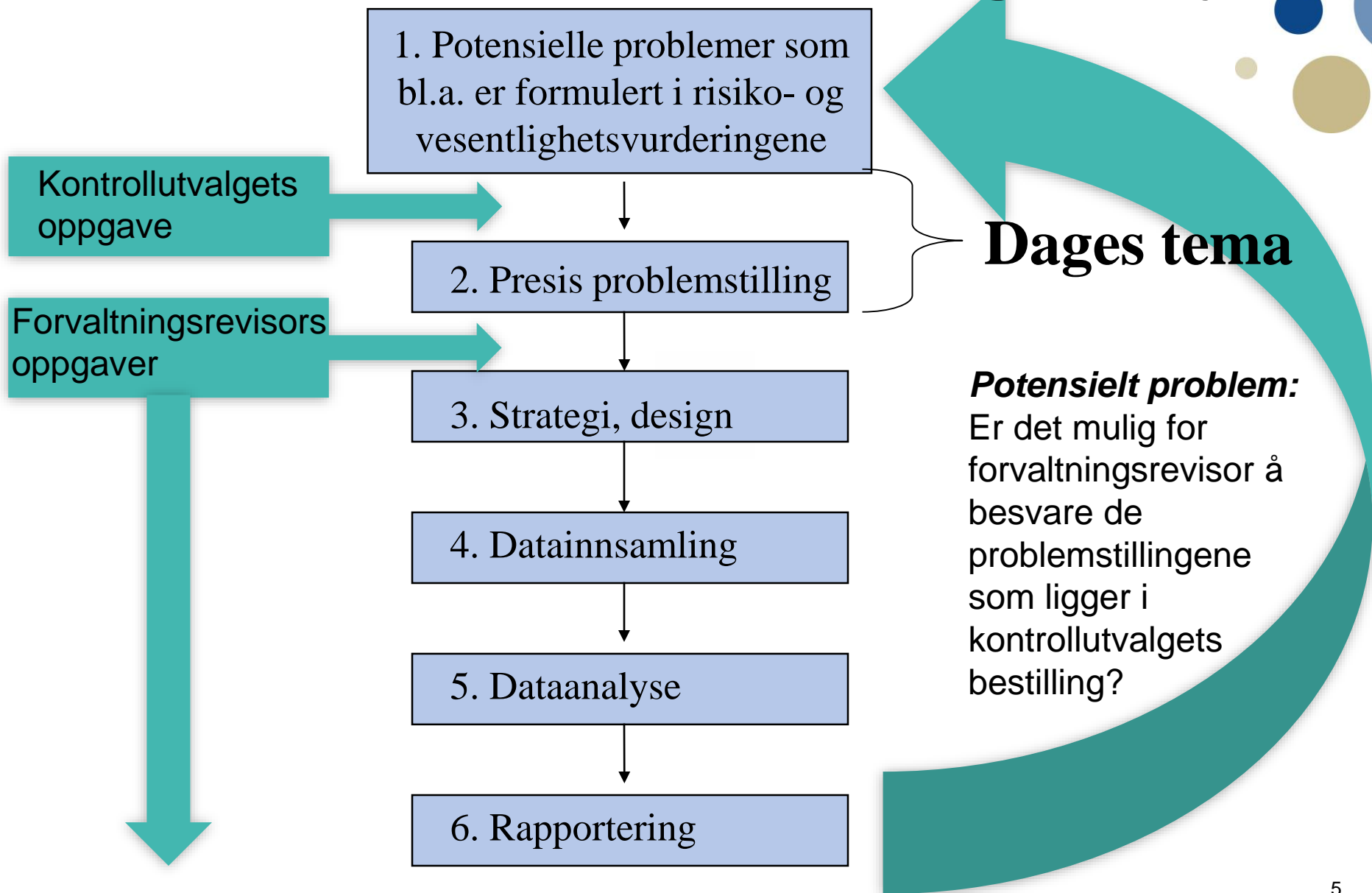
- I kommuneloven er *forvaltningsrevisjon* definert som en systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak.
- For å sikre at man bruker knappe kontrollressurser på de ***forvaltningsrevisjonene*** som gir størst nytte, bør kontrollutvalget utarbeide en plan for gjennomføring av forvaltningsrevisjon med utgangspunkt i ***risiko- og vesentlighetsvurderingen*** av kommunens virksomhet og eventuelle mistanker om uetisk atferd.
- Planene for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll skal formelt vedtas av kommunestyret.

Forvaltningsrevisjonen kan bare gi svar på det vi spør om!

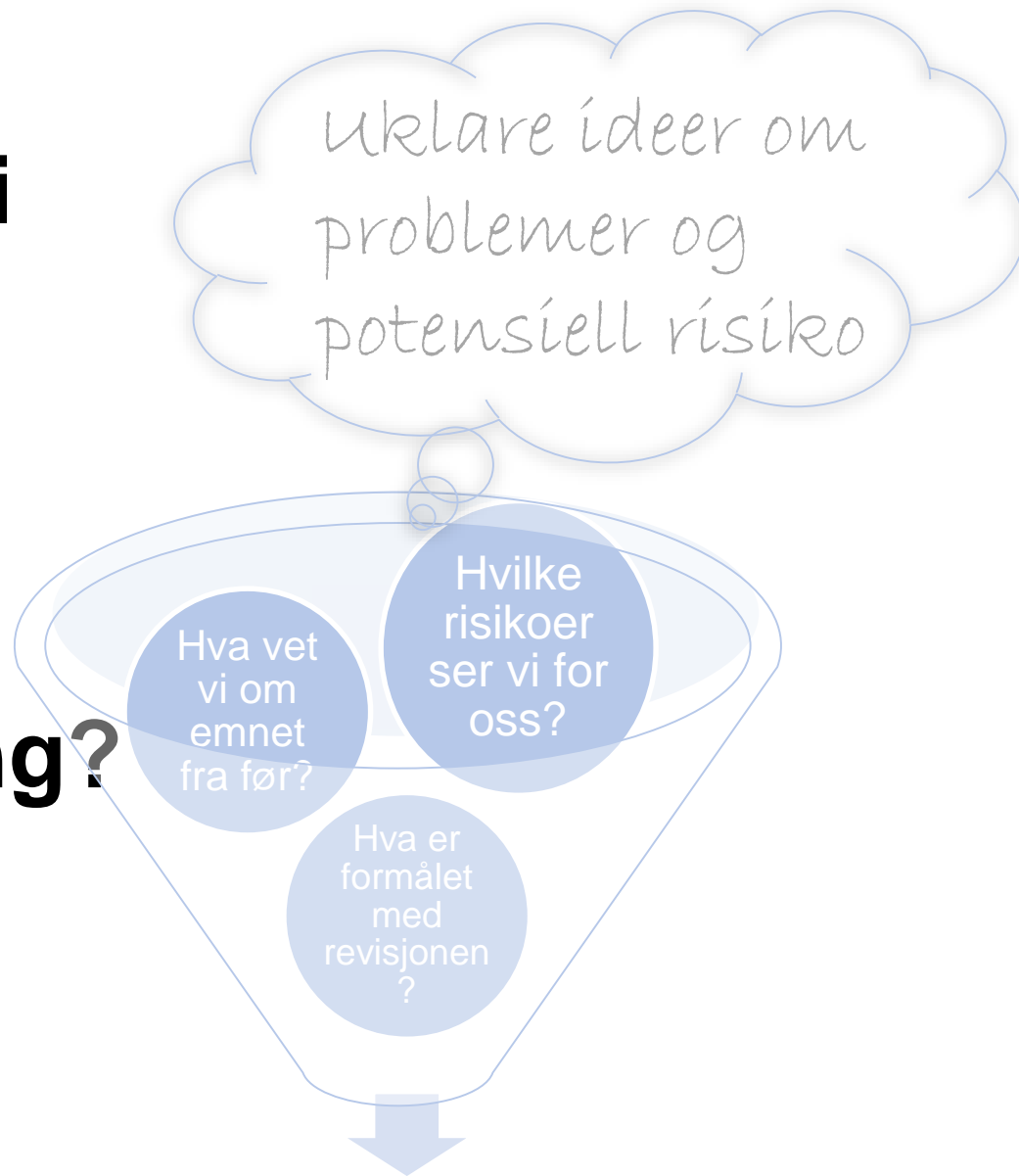
(Kilde: Kontrollutvalgsboka, Om kontrollutvalgets rolle og oppgaver, 2. utgave. KMD 2015)

- Kontrollutvalget må derfor bruke tid både på forarbeidet før bestillingsprosessen og på selve formuleringen av oppdraget slik at de får formidlet en tydelig bestilling til forvaltningsrevisor.
- Revisor vil da kunne vurdere til kontrollutvalgets bestilling, og vurdere bestillingen i forhold til gjennomførbarhet, uavhengighet og revisors kompetanse, kunnskaper og ferdigheter.

De ulike trinnene i en forvaltningsrevisjon

Hvordan kommer vi fram til en presis og forskbar problemformulering?

I hvilken grad klarer vi å komme fram til en presis problemstilling?

Problemstillingen kan formuleres med ulik grad av presisjon

- **Tema**
 - Forbyggende arbeid for barn og unge – kultur og fritid (Melhus kommune, desember 2011)
- **Spørsmål**
 - Klarer kulturskolen i Melhus å tilby de ønskene som etterspørres?
- **Hypotese**
 - Det er liten sammenheng mellom det totale antallet kulturaktiviteter i Melhus og de aktivistene som blir registrert i Telemarkforsknings rangering av norske kulturkommuner (Norsk kulturindeks).
 - Mange av de *kommunale kulturtilbudene* i Melhus blir ikke registrert i søkbare registre.
 - Mye av den kulturelle aktiviteten blant *interesseorganisasjoner og foreninger* i Melhus blir ikke registrert i søkbare registre.

Kontrollutvalget formulerer målet med undersøkelsen, og forvaltningsrevisor velger så forskningsmetoder ut fra denne formuleringen.

- *Mål om å avdekke mulige problemer*
 - Brukes når vi ønsker å utrede et tema der vi har svært lite kunnskap.
 - Krever et utforskende (eksplorerende) design der ny kunnskap gradvis «nøstes» opp.
 - *Eksempel: Gjengdannelse blant uorganisert ungdom i kommunen.*
- *Beskrivende mål*
 - Underbygge og dokumentere områder der vi mangler kunnskap
 - Her kan revisor bruke strukturerte spørreskjema (kvantitative metoder) hvis bestillingen er så presis at de vet hva de skal spørre om, eller mer åpne intervjuer (kvalitative metoder) hvis det fortsatt er uklart hva de bør spørre om.
 - *Eksempel: Hvilke ungdomsgrupper faller utenfor de organiserte fritidstilbudene i kommunen?*
- *Forklarende mål*
 - Drøfte holdbarheten til ulike årsaksforklaringer bak et problemområde
 - Her må bestillingen ha klare **spørsmål** som kan besvares, eller prøvbare **hypoteser** (påstander) som er enten kan bekreftes (verifiseres) eller avvises (falsifiseres).
 - Her kan revisor bruke både kvalitative og kvantitative metoder.
 - *Eksempel: Klarer kulturskolen å tilby attraktive aktiviteter til nyankomne unge flykninger?*

Så det er problemstillingen som avgjør hvilken metode som må brukes

- Det er vanlig å skille mellom to hovedtyper metoder, *kvalitative* og *kvantitative*.
- Hvis vi for eksempel ønsker å få innblikk i om samhandlingsreformen har ført til bedre samordning mellom helsetjenester, sosialomsorg og eldreomsorg i en kommune, så kan det være tilstrekkelig å gjennomføre noen få kvalitative intervjuer med sentrale aktører i de ulike sektorene.
- Hvis vi i tillegg ønsker å vite hva innbyggerne i kommunen mener om samhandlingsreformen så bør det gjennomføres en stor kvantitativ spørreskjemaundersøkelse og kjøres statistiske analyser av det innsamlede materialet.

To metodetilnæringer som kan bli brukt i en forvaltningsrevisjon

Kvantitativ tilnærming

Data som tallfestes i en datamatrise

Datainnsamling:

Spørreundersøkelser, registerdata

Analyse:

Statistisk (telle/måle)

Kvalitativ tilnærming

Data som tekst

Datainnsamling:

Feltobservasjon, samtaleintervju, dokumenter

Analyse:

Hermeneutisk (tolke)

I forvaltningsrevisjon brukes begge disse metodetilnærmingene og de kombineres ofte

Eksempel på en god bestilling fra Time kommune til Rogaland Revisjon

(Kilde: Integrering av flyktningar. Forvaltningsrevisjon, Time kommune 2020)

Bestilling:

Kontrollutvalet i Time kommune bestilte 25.11.2019 ein forvaltningsrevisjon om integrering av flyktningar.

Føremål:

Føremålet med prosjektet har vore å vurdere korleis Time kommune arbeidar med integrering av flyktningar.

Problemstillingar:

- Korleis fungerer og kva resultat gir kommunens arbeid med integrering av flyktningar?
- Kva overordna mål/planer har kommunen for integrering av flyktningar, og korleis legg desse føringar på arbeidet som vert gjort i kommunen? Blir flyktningane integrert?
- Kva språkopplæring og kva utdanningstilbod får flyktningane? Lærer flyktningane språket i løpet av introduksjonsprogrammet?
- Korleis arbeider kommunen for at flyktningane skal verte økonomisk sjølvstendige og korleis lukkast ein med dette arbeidet?
- I kva grad kjem flyktningane seg ut i jobb etter fullført opplæring?